

ПРАЦЯ

ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА ЧАСОПИСЬ У БРАЗИЛІЇ

Виходить кожного четверга о 8-ій год. рано.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА. — РЕДАГУЄ: ПРОФ. П. КАРМАНСЬКИЙ.

„ПРАЦЯ“

Український просвітно-економічний тижневик у Бразилії.

ПЕРЕДПЛАТА У БРАЗИЛІЇ:

Річно 10\$000, піврічно 5\$000
Для Північної Америки 2\$500 дол.
Для Канади 2\$500 дол.
Для Аргентини 6 пезів.
Приймається оголошення по ціні 200 рс. від одного рядка 8 см. довгий — одноразово.

PRACIA

Jornal semanal para os Uk-
rainos no Brazil
Publica-se em Prudentópolis
às Quintas Feiras

PRACIA

Prudentópolis

Ми Українці до своєї
В нас є сила Козаки!

Не розлучать нас ні море,
Ні межі чужих країв. Чинак ом. Укр.

До наших Впов. Аген-тів.

Доповняючи наш попередній за-зив, щоб Впов. Агенти переслали нам спис з своїх кольоній перед-платників, що залягають з перед-платою, просимо рівночасно о пе-ресилку точних списів усіх перед-платників взагалі, з поданням, до якого часу кожний з них заплатив за „Працю“. І просимо стягнути від довжників залеглости так, як ми маємо намір в короткому часі унормувати наклад „Праці“ і виси-лати часопись виключно дійсним передплатникам, які свій обовязок виповняють. Рівночасно подаємо до відома, що відтепер признаємо Впов. Агентам 10% від передплат, які вони можуть собі стягати від дійсно зібраних грошей.

Отже в інтересі наших Впов. А-гентів лежить, щоб число перед-платників збільшилося, та щоби передплатники свої обовязки як слід виповняли.

До відома нашим учи-телям.

На основі інформацій в офіційно-му жерелі мусимо ствердити, що

ви; сьогодні заздалегідь приготов-ляємо наших учителів до цієї спра-ви, і як було вже раз сказано, звертаємо їх увагу на це, що во-ни вже тепер повинні працювати над собою, щоб намірені курси принесли їм справжню користь.

Слідби і нашим оселям подума-ти про матеріальний бік справи, щоб учителі мали змогу з курсів скористати.

Соромні цифри.

В моїх руках книжка перед-платників «Праці». Загальна скі-лькість передплатників 935, до чо-го треба дочислити ще 52 перед-платники із заграниці. Отже от-римуємо суму 987 передплатни-ків. 987 передплатників при сьо-годнішній дорожнечі друкарсько-го матеріялу, паперу, почти і др. з тяжкою бідою моглиб втримати газету, не засуджуючи видавни-цтва на надмірну втрату. Одна-че про якийсь прихід за мозоль-ну працю та вкладений власний гріш і думати не можна. Мимо-вільно насувається сумна думка: 5.000 родич українських в Бра-зилії, а тільки 935 передплатни-ків. Де ж 4065 інших незалежних

З перечислених 935 передплат-ників ще за 1921 р. не заплати-ло передплати 192 передплатни-ків зовсім. До цієї суми спеціаль-ного ґатунку передплатників тре-ба дочислити сих 52 загранич-них передплатників, яким не в го-лові обовязок за чуже добро пла-тити. Отже в 1921 р. видавництво було покривдженем на суму 1.533\$000. Кажемо покривдженем, бо инакшого вислову для цього поступку найти не можна.

Та ще не кінець.

В 1922 р. кількість передплатни-ків, ще не заплатили за газету ві-вентина, зростає на 564 більше 52 заграничних передплатників. От-же тільки 371 передплатників вва-жало своїм обовязком за чужу вла-сність заплатити, а яких 60%, значна більшість, поступила так, як поступає той, що йде до вен-ди, набирає товару, а відтак ка-же: поминайте, як звали. На суму 4.512\$000 (не вчисляючи сих 52 заграничних мертвих передплат-ників) покривджено видавництво в одному році. Значиться за су-му 2.968\$000 видавництво мало цілий рік оплачувати вагони па-перу, друкарську фарбу, нищи-ти машину і черенки (вони одні за рік коштують більше), оплачу-вати фарбу, робітників і друка-

Числім! Одна резма паперу (500 аркушів) коштує 20\$. На рік виходить 108 резм, себто сам папір коштує и верх 2 конти. Редактор отримує 240\$ річно. Один друкар 1.800\$ (вчисляючи його утримання). Крім нього працює трьох учнів, котр. діста-ють утримання; числім тільки 1 конто річно. До цього треба до-дати працю при експедиції, поч-тові марки, опаківанне, фарбу, поміщенне для друкарні, світло, а вренті зужитте машини і чере-нок друкарських — най буде усе разом на суму 2 контів. Отже маємо суму: 9.200\$000 — числячи все дуже скупю. Тимчасом вида-вництво здобуває з трудом 2.968\$. А хто має дати тих 6.234\$000, я-ких не достає, щоб, не кажемо ви-давництво щось заробило, але щоб принаймні свої готівкою вкладені гроші собі повернуло?

Не хочемо бути пророком, та здається, що Бразилія довго не буде хвалитися своєю (одинокю) газетою. І ніхто не подивується цьому. А чи це вийде нам на славу і на добро — треба сумніватися.

Отже крайня пора схаменути-ся і свій гріш спокутувати! Край-на пора всім байдужим попла-тити довги, а тим, що дотепер не подумали над тим, щоб газету

На основі інформацій в офіційному жерелі мусимо ствердити, що нашому шкільництву загрожує з новим шкільним роком смерть, оскільки в час не прийде лік на недугу. Усі школи, що не викажуться кваліфікованими вчительськими силами, мають бути рішучо зачиненими. Це не жарт та й не дрібниця!

Та й з другого боку маємо офіційну обітницю, що уряд прийде нам з допомогою, як що ми схочемо з неї скористати. Уряд дасть нам вчителів для курсів і іспитуючу комісію, яка кандидатам, що свої обов'язки виконують, дасть право навчання.

Курс має бути в Куритибі.

Ми ще повернемо до цієї спра-

5.000 родин українських в Бразилії, а тільки 935 передплатників. Де-ж 4065 інших незалежних господарів ділося? Чим вони живуть, не читаючи ніякої часописи? І як вони можуть жити життям лісових Бугрів, не знаючи нічого, що діється ні тут у Бразилії, ні на рідній Україні, ні на світі? Як може жити таким життям безсловесної німичи 30.000 ваших «нищих духом», коли тільки яких 10.000, себто четвертина дістає в руки газету, дякуючи своїм 935 батькам родин?

Соромно робиться за твоїх рідних, котрих ти хотівби шанувати і любити, та маючи перед очима таку статистику, ніяк на сю пошану здобутися не можеш. Та соромови щойно початок.

перу, друкарську фарбу, нищити машину і черенки (вони одні за рік копітують більше), оплачувати пошту, робітників і друкарів, а врешті давати редакторську працю! Яких 6 людей працювало при газеті цілий рік і найменше 3 конти виносили видатки на сам матеріал, а за все те було заплачене 2968\$000! Та й ще до того з усіх боків падали образливі вислови на тих, що жертвували своїм грошем і своєю працею цілий рік!

І ми хочемо, щоб нас хтось шанував і вважав на рівні з другими людьми! І ми хочемо, щоби хтось працював для нашого добра!

Ми ще кривдуємо собі, що газета не домагає сим або другим!

Отже країна пора схаменутися і свій гріх спокутувати! Країна пора всім байдужим поплатити довги, а тим, що дотепер не подумали над тим, щоб газету підіерти, стаючи в ряди передплатників, свій обов'язок українських патріотів виконати.

Бо коли газета з поданих вище причин впаде, тоді мабуть не скоро пайдеться хтось такий незрозумілий, який схотівби робити ще одну сумну пробу, після стільки зусиль, які кінчилися все однаково.

Та й ще одно.

Дотепер видавці «Прац» за своє пожертвоування зустрічалися з докорами і невдячністю, а мало було таких, щоб не пожертвоування як слід оцінили. Тепер може кожний пересвідчитися, якто лег-

Галина Орлівна.

Самотній.

Маленький вогник каганця ледве блимає. Серед мертвої тиші чути лише цвіркуна та стони хорого. З хати всі повтігали. Тріскотівне кулеметів та стогін гармат глухо дупають під низькою стелею. — Ворог десь уже близько.

Ще було чути, як відбивались відступаючі частини. За селом горстка стрільців іще тримала заставу.

Хорого не могли взяти з собою: за швидко відступали й не знали, чи донесуть самі свої голови. Тай везти його в морозі й за метиль було майже неможливо. В кутку, на соломі, лишився він лежати і ждати того, чи вийде кінці.

Не пішла з хати й дівчина Марія. Сидючи на долівці, коло тифозного, вона не зводила з нього очей. Не пішла вона від нього тоді, коли мати кликала її, страхаючи кулями, не відійшла й тоді, як в селі почали рватися гранати й запалювати соломині стріхи. Не відриваючись, дивилася вона в його горячкові очі:

— Який гарний, який молодий!...

По голосній стрілянні настала тиша.

— Дівчино! — прошепотів хорий — наші вже пішли?

— Вже пішли...

— А «ті» швидко прийдуть?

— Ні, певне ще не швидко! — заспокоювала його Марія.

— Знаю, скоро прийдуть... скоро... дівчино! — заметушився хорий на соломі. — Дівчино, слухай... Не дай мене їм взяти... рятуй мене, дівчино! Коли ти зналаб, як мені хочеться жити!

— Тихо... Тихо... Я рятуватиму — перелякана шепотіла Марія — я не дам тебе їм!

— Слухай! Як я видужаю і «вони» мене не вб'ють то вернусь до себе в гори... Ти дівчино, була колинебудь в горах?...

— Ні. У нас — степи...

— Так ти не знаєш нічого?! Боже, як би ти могла зрозуміти, як я хочу туди! Невже ти ніколи не бачила Черемоша?!

Хорий на хвильку підвівся на лікті, але захитався і упав знов на соломі. Проговорив, розкриваючи очі:

— Почекай! Я все розкажу тобі, як «ті» підуть.

Гармати знов загули, застогнали... десь почувлися крики.

Скільки хвилин пройшло, поки знову стало тихше.

Стрільць лежав тихо, мов мертвий, з закритими очима.

— Ви спите? — тихо спитала Марія.

Він мовчав.

Чуєте?! — з тривогою покликала знов.

— Як гарно... Як гарно... прошепотів той.

— Боже, я таки вернувся сюди... цить! не плач, мамо, я зовсім не вмираю... Я неодмінно буду жити... я врятувався... Мене врятувала дівчино зі степів...

Хорий заметушився знов і раптом розкрив очі.

— Ах, се ти, дівчино! Як ти сюди попала? Правда, що у вас у степах таких смерек немає?

Очі стрільця раптом загорілись огнем і руки простяглись до Марії.

— Боже мій, як я міг не пізнати?! Сеж ти, Ганко, моя Ганко!

Потягнув Марійку до себе. Хотіла одішатися, протиснитися, але не могла. З очима,

повними сліз, дозволила йому пригиснутися головою до її грудий, стисвати себе в обіймах, цілувати уста.

— Ганко, яка се радість, що разом! — говорив згодом стомленим, слабим голосом.

— Я про тебе так довго мріяв... і про Черемош... Ти чуєш, як він гуде!

— Чую, любий, чую! — казала, ковтаючи слези.

— Ганко, я покладу тобі голову на коліна й так засну... А як прийдуть «вони», то ти мене збудь... Боже, як гарно!... як радішно!... «Іх» немає і не буде... Ганко!... розкажи, як ми в літку, ходитимем високо, ви-

соко в гори... Мені здається, що вони за цей час стали ще вищими.

І дівчина розповідала йому дріжачим голосом про країну, якої сама не знала, а він, слухаючи її, засипав і тратив притомність...

Не чув стрілець, як застували у двері, як увійшли з дикою лайвою, якісь люди, як стягли з нього чоботи і як забрали кудись з собою. Не слухаючи криків розпачу Марії. Що йому до того?

— Він же лежав на колінах у своїй Ганки, бачив гірські верховини і слухав гомін Черемоша...

Др Павло Рорбах про вплив положення в Європі на українську справу.

Др. Павло Рорбах, голова «Німецько-Українського Товариства» в Берліні, вийшов в четвер, 24. мая в Нью-Йорку на запрошення «Американських Героїв Українського Походження» в Нью-Йорку відчит на тему: Вплив європейського положення на українську справу. Відчит мав в собі тільки займаючих думок, спостережень та уваг, що редакція вважає своїм обов'язком познакомити своїх читачів з перебігом його думок.

На думку др. Рорбаха, ключем до зрозуміння європейського положення Англії та відношення між Англією та Францією?

Англія виграла у війні дуже мало, а страждала дуже багато. Перед війною англійські безпосередні доходи податки виносили 1 шілінга на фунт штерлінгів, а тепер вони вже досягнули висоти 5 і пів шілінга на 1 фунт штерлінгів. Англійський вивіз товару за границю зменшився на яких 40 процент з

того що було перед війною. Число безробітних в теперішню пору доходить в Англії понад мільон душ. Уряд платить на підтримку безробітним яких 300 мільонів доларів в рік. Словом, про економічні школи для Англії з війни свідчать збільшені розходи, зменшені приходи збільшені видатки.

Та якби не було положення економічне Англії після війни, її положення політичне ще гірше. До війни Англія була справді незалежною державою не залежною в тому розуміння, що вона могла провадити справді незалежну політику, не оглядаючися на нікого. В теперішню пору впливають ось такі факти на становище англійської політики.

Франція має ще 2.000 літаків готових а 3.000 літаків в резерві. Англія має їх всего 600. Франція має гармати великого калібру, якими можна острілювати Лондон з французької території. Слози: літавали

Добра це річ, що стараємося о маєток для дітей. Мудро робимо що стараємося заощадити щось на чорну годину, на немічну старість. Але мимо того всього не мудро і зле поступаємо, коли не стараємося за життя на сім світі пришпарувати на чорну годину на другому світі. Тому записуймося до Літургічного Союзу на вічні Служби Божі, бо лишень в той спосіб найлегше запевнимо неустанну постійну поміч для нашої душі у вічності. Пишіть на адресу: Convento dos R.P. Basilianos, Prudentopolis, Paraná. Присилайте вписове, а як в тій справі ще де чого не розумієте або не знаєте, попросіть о пояснення в листі.

ко судити і клеветати, і скільки треба було витрималости і само-відречення, щоб невдячному громадянству по всім силам служити і не впасти зневіреном.

Крайна пора свій гріх направити, щоб не було каяття запізно.

“Хамство укр. Праці” чи хамство польських соціалістів?

Польські соціалісти з Курятиби у своєму «Світі» почастували «Працю» епітетом хамства. Защо? — За те, що «Праця» важиться називати польських бандітів, які від 5 років, громлять і вішають Українців, власним іменем. Польських соціалістів, котрі так залюбки пишуть про злодіяства польських правителів, боють це, що ми Українці, які на власній шкурі переносимо тисячу разів більше ніж польський нарід від польського дикого терору, важимося про цей терор писати, важимося повтаряти це, що пишуть сами Поляки про себе, або що пишуть українські львівські газети, які стоять під драконською польською цензурою. Польські газети, які про свій розбій пишуть, не хами, навіть «Світ» не є хамом — та ми хами, бо важимося повтаряти це, що пишуть Поляки. «Цю вольно воеводзе» і т. д. — це видно девіза і польських «борців» проти гнобителів.

Та «Світ» найбільше ображений тим, що ми оцінюємо п. Пілсудського таким яким він є. І «Світ» робить нам докори за образу «масштату» того, що, мовляв є «зволеником федерації з вольном Україном». Чи не памятаєте — пише «Світ»

кою сторожею, бо ся лялька мала завезти орди Пілсудського котрим снівся сон Ягайлонів, до Чорного Моря; ми знаємо, що Пілсудські виміг на Петлюрі признаєння Польщі Сх. Галичини і волинської та подільської губернії та врешті признаєння польського диктату і заряду над цілою Правобережною Україною з Одесою включно; ми знаємо, що Пілсудські здушив Україну як Чингісхан, та що він скрізь, де ступила його нога, вів польонізацію. Ми все те знаємо, бо тоді ми сиділи не в лісах Парани, а в Європі, і вкладали палець у рану не були «чоловіком не орієнтуємся абсолютно у відносинах європейських» — як це редакторови «Світу» злається. І ми знаємо, що Пілсудські в часі свого «визволюючого походу» на Україну вистріляв з кулеметів тисячі українського галицького війська, що повірило в добру волю «соціаліста і перейшло до петлюрівських військ. І ми знаємо, що кілька місяців, пізніше той сам Пілсудські продав Україну російським більшовикам, хоча ще не прогомів у варшавським сойм акт комедії визнаєння незалежности України. І ми знаємо, що тих петлюрівських жовнірів, які своїми грудьми боронили Польщу, Пілсудські поховав живцем в таборах смерті. І ми знаємо, що за пановання Пілсудського 1/2 мільона українського населення Сх. Галичини вигинуло в польських тюрмах; що були зачинені українські школи до богословських семінарів включно (їх замінено на польські касарні і на сінема); що наш рідний край виграблено до щаду, що в краю насаджено тиф, холеру і червінку, що українському селянинові забрано його працідну землю і віддано її заволокам Польщі.

І знаємо врешті і це, що за польську

сприкритися терпеливом Ляхам». А як нам воно сприкриться? Палка має два кінці — ви це добре знаєте...

Тай не потрібний вам апель, щоб ми більше власними справами займались. Ми це і без вас робимо, бо знаємо, що Польща скоро зіслизне, а наш нарід вічний: А чи ми, отвираючи народови очі на польські нікчемности, будемо Україну, чи будуть її ваші дякої Ількові, ми це знаємо найкраще.

Всти з „Укр. Союзу“

Справозданне зі зборів Ф. Укр. Союзу в Маршалль Маллет.

В неділю 24. червня о год. 3-ій по-полудни відбулись в Маршалль Маллет в салі Укр. школи Надзвичайні Збори Філії Укр. Союзу в Бразилії: Явилась більша часть членів, збори узнано за важні і отворив їх п. Іван Занько зазивом, щоб вибрано председателя зборів і секретара.

Одноголосно згодились збори на предложенне п. Олекси Шеремети, вибираючи председателем зборів Вп. О. Ананевича, який яко відпоручник Головної Ради Союзу був присутний, а секретаром п. А. Замоцького.

Вп. о. Ананевич короткою бесідою вів збори до закінчення місцевих непорозумінь, а взявшись рівно до праці в Союзі. — Далше забрав голос п. Іван Занько, який яко голова Укр. Тов. ім. Т. Шевченка в М. Маллет заявив ухвалу тогож Товариства, що тож ім. Тараса Шевченка єсть за здукою з Філією Укр. Союзу, однак рішило на разі стриматись з сям, аж поки Укр. Союз в Бр. не постарается о затвердження в Уряді своїх статутів. Тоді заняв голос п. Олекса Шеремета кажучи, що на такий випадок Філія Укр. Союзу не повинна оглядатись далше на Тов. ім. Т. Шевченка, але повинна доповнити вакуючі місця в комітеті Філії новими членами і робити далше свою культурно-просвітну роботу. Збори сю пропозицію одобрили і доповнили виділ Філії Укр. С. новими членами в сей спосіб: Головою Філії вибрано дотеперішнього заступника гол. п. Івана Мойсу, на його місце заступником п. Мих.

своєю розвою диваючи на боці тих яким праця солідна і марша не подобається. Нехайже тепер наша Філія обєднає весь загаль нашої колонії: хто почувается Українцем, нехай вступає в наше товариство, а врешті нехай, се буде тепер прямиром для інших Філій Укр. С., що що перше гіршились непорозуміннями у нашій Філії.

А. Замоцький.

секретар Зборів і Філії
Укр. Союзу в Бр.

Маршалль Маллет 25. VI. 1923.

Податок на „Фонд негайної допомоги“

Оподаткували себе далі:

52. П-на Наталія Мартинець з Маршалль Маллет на 1\$ місячно і кличе на таку-ж суму: п.п. Розалію Войтович з Прудентополя, Доротею Шпак з Дорізону і Богдана Мартинця з С. Павльо,

59. п. Василь Лопатюк з Прудентополя на 50\$ річно (зложив за цілий рік) і кличе на таку-ж суму: п. п. Володимира Козакевича з Іраті, Семка Проця з Прудентополя і о. Кл. Бжуховського з Ірасеми.

60. п. Михайло Проць з Бара Гранде на 50\$ річно (заплатив за пів року 25\$),

61. п. Яків Музика з Ріо дос Патос на 1\$ міс. і кличе на таку-ж суму: п.п. Івана Кулицького, Тому Попова і Андрія Любачевського — усіх з Ріо дос Патос,

62. п. Петро Борковський з Антоніни на \$500 місячно (зложив за цілий рік 6\$) і кличе на таку-ж суму: п.п. Михайла Смагу і Гриця Кирила з Антоніни і Миколу Курмана з Бара Вермеля,

63. п. Семко Стахів з Прудентополя на \$500 місячно (зложив за цілий рік 6\$) і кличе на таку-ж суму: п.п. Василя Пруса, Петра Филину та Михайла Мамчура — усіх з Прудентополя,

64. п. Теодор Грошко з Тіжуко Прето на 1\$ місячно (зложив 1\$) і кличе на таку-ж суму: п.п. Василя Личмана, Стефана Вітчимишина і Танаса Стефанчука з Тіжуко Прето,

65. п. Іван Жук з Прудентополя на 1\$ місячно (зложив за пів року 6\$) і кличе на таку-ж суму: п.п. Максима Шпаліра і Василя Грицину з Пікірі та Андрія Любачевського з Прудентополя (вже викликаний).

НА БУДОВУ СТУДЕНТСЬКОГО ДОМУ У
ВІДНІ

жертвували: п. полк. Іван Лех 20\$, Ми-

що ми оцінюємо п. Пілсудського таким яким він є. І «Світ» робить нам докори за образу «маєстату» того, що, мовляв є «зволеником федерації з вольном Україном». Чи не пам'ятаєте — пише «Світ» вашого Союзу з ним в цілі відбудовання вашого краю. Чи не пам'ятаєте, скільки вилилося польської крові, щоб для вас відібрати Київ?»

Так, ми все те пам'ятаємо. Ми добре пізнали польських соціалістів, бо вони більше вилили нашої крові, ніж всі гієни зпід егіди Глюмбінського, Грабського, Скарбка та Більчевського. Ми знаємо, що найбільшим ворогом життя українського народу був лідер галицьких соціалістів, Дашницькі. І ми знаємо, що ніхто другий тільки Пілсудські вислав на українського мужика у Сх. Галичині орди мійської голоти; ми знаємо, що Пілсудські обмотав нещасного Петлюру сітями зради, втягнув його в авантуру походу на Київ, возив сю ляльку, свого вазала, аж під Київ у панцирному вагоні і під польсь-

жено тиф, холеру і червінку, що українському селянинові забрано його прагідну землю і віддано її заволокам Польщі.

І знаємо вретті і це, що за польську кров, яка вилася на українських полях за те, щоб Польща здійснила свій сон Ягайлонів, дорого заплатив український нарід, як вазаль боронячи від загибелі з рук Росії Польщу під Варшавою і на фронті східно-галицьким та волинським і dokonуючи «цуду Вісли».

Отсе ми знаємо про легенду «зволеника федерації з вольном Україном».

І ми називаємо річи властивими іменами. І скажіть тепер, панове соціалісти: чи є хамством називати хамство його іменем, чи бути хамом так, як ним є польські верховоди, одягнені в тогу соціалізму, чи демократизму? Вас болить, що ми про ваше хамство пишемо: а нас не болить, що ми це хамство на власній шкурі переносимо? як вам здається?

Грозите нам, що «нарешті може це

Збори сю пропозицію одобрили і доповнили виділ Філії Укр. С. новими членами в сей спосіб: Головою Філії вибрано дотеперішнього заступника гол. п. Івана Мойсу, на його місце заступником п. Мих. Солтвіського, секретарем дотеперішнього касиера п. А. Замоцького, на його місце касиром п. Ст. Барчишина: виділовими лишають ся ті самі дальше: п. І. Занько п. О. Шеремета і п. П. Хома. До комісії контрольної: Вп. о. П. Процьків і п. Яків Бордун і п. І. Войко.

Ухвалено віддати сейчас половину вступного і половину членських вкладок до центр. каси і се зараз сповнено, віддаючи на руки Вп. о. Ананевича суму 438\$000 з сим, щоб доручити головному касиєрови Укр. С. у Бр.

Нові урядники переняли сейчас свої Уряди і їх вибір є важний аж до 17. вересня, коли то мають відбутись звичайні річні збори нашої Філії.

З сим наше товариство Філія Укр. С. у Бр. стало сильно стопою в дорозі до

ний).

НА БУДОВУ СТУДЕНТСЬКОГО ДОМУ У ВІДНІ

жертвували: п. полк. Іван Лех 20\$, Михайло Саламаха 4\$.
Хто слідує?

Кілька слів до Земляків у Бразилії.

(Голос з колонії).

Вставай! Вставай! Вставай! Такий клич чути по всій Бразилії. Хто це так кличе і кого? То п. П. Карманський. Він приїхав до Бразилії в справі Позички Нац. Оборони, обїхав цілу Бразилію і добачив, що наша народність находиться в темноті і дрімоті. І він задумав нас збудити з цієї дрімоти і випровадити з темноти. Отож взявся до діла.

Нема ніодного числа «Праці», де не находилосяб щось про Укр. Союз в Бра-

Франція може за 56 годин знищити Лондон. перелетівши за дві години понад Канал та вдаривши на англійську столицю з висоти 20,000 стїп заким Англійці ще моглиб довідатись про наїзд. Наслідком сього Англія котра, до недавно була островом поза Европою, буцімто перемінилася в частину європейського континенту; як колись вона лежала поза Европою, так нині вона лежить в Європі, і то дуже в Європі. Англія, яка досі все вела самостійну політику, тепер перший раз в своїй історії такої політики вести не може. З першорядної сили вона зійшла на другорядну, так що нині є в світі лишень дві першорядні сили: Злучені Держави та Франція.

Значить, наслідки війни були для Англії просто страшні. І вона се знає, як се видно з заяв її чільних політичних провідників. Нічого їй додавати що такий вислід не відповідає англійським амбіціям, що з нього Англійці сильно невдоволені, що таке положення грубо ображує їх національну гордість та відбивається на всіх сторонах народнього життя.

Комуж вигідне та корисне се повоєнне положення в Європі?

Безпід воно не вигідне. Італія нині стала державою вже не другорядною, але треторядною. Нейтральні держави, себто ті, що не брали участі у війні, як Швейцарія, Швеція, Голандія, Данія і другі, переходять тепер наслідком війни через період страшного економічного застою, якого видимими позначками є зменшення експорту, упадок монети т. п. З усіх найгірше стоїть Німеччина та ті держави, що повстали на території бувшої російської держави: Литва, Латвія, Фінляндія, Естонія. Терплять невдово-

лена Україна. Терпить і Росія.

З усіх найбільше терплять Німеччина, на котру наложила свою руку Франція, одинока держава в Європі, яка досі виносить майже всі користи з війни та побіди аліантів. Натиск Франції на Німеччину такий дужий. Німеччина так ослаблена та безоружна, що їй віддай не вдасться таки видобутися зпід перемоги Франції без помочи Англії і він полягає на двох основах:

Перше, на її мілітарній силі. Франція має нині яких 800,000 сталого війська, себто більше, як вона мала колинебудь за своєї історії в час мира. Має яких 5,000 аеропланів, 1,000 танків, нечислену артилерію, легку та тяжку.

Другою основою французької сили се її союзники: само перше Польща, далі Чехословакія, Югославія, а також до певного степення Румунія. З тих союзників Чехія ще займає становище, яке можна назвати становищем союзника, але Поляки, хоча себе все звуть союзниками є лишень французькими рабами. Польща стоїть лишень помічю від франції. Вона є не самостійною державою, а філією французької. Польща дістає на кожного польського жоніра по 1 золотому франкови в день, — разом яких пів міліона франків в день. Поза тим золотом Польща свого золота не має, хіба «польське золото».

Згадувавши собі так положення в Європі після війни, зрозуміємо, що доли Німеччини й України подібна. Німеччина не може визволитися зпід ярма як не вдасться положити кінця французькому насильству, поки не зломить варку французька гегемонія (проти) на європейській суші, а західна Україна не може увільнитися з під Польщі теж,

поки не впаде французька політика. Коли прийде кінець французькій силі, Німеччина буде свободна, а Польща без французького золота, французьких інструкторів, офіцерів французької ліпдомогі не всилі вдержати при польській державі 15 міліонів чужинського населення, загарбаного під польське панування. З хвилиєю, як Польща стратить підпомогу зі сторони Франції, всі повеволені народи Польщі відорвуться від неї, і кождий піде, куди схоче: Литовці до Литви, Білоруси до Білої Русі, Німці до Німеччини, Українці до України. Польща не буде мати на стільки сили, щоби вдержати силоміць розбігаючіся від неї нації, вони покинуть її просто свободно, без великого спротиву з її сторони...

Ждати на се не буде треба довго. Франція не вдержить тягарів довше як п'ять літ. До п'ять літ і український і німецький народ буде мати нагоду висвободитися зпід перемоги Франції та її «холопів».

Природним союзником Німеччини в її боротьбі проти Франції є вромі України ще Англія. Очевидно, не з любови до Німців Англія бореться проти Франції, а з любови до себе самої. Самі Англійці стараються помогти Німеччині, щоби в той спосіб визволити зпід французького впливу самих себе.

Та на се в Англії не має досять власної сили. Навіть в купі з Німеччиною вона тепер Франції ради дати не може. Вона мусть найти собі на се ще одного союзника. Ось чому одинокою найблизчою ціллю англійської політики є добути собі на союзника Америку, ось чому Англія переконує Американців, що їм конче треба покінчити з французьким мілітаризмом. Тепер уже са-

мі Англійці бачуть, що німецька небезпека для Англії була далеко слабша, як небезпека Франції, і вони тепер бачуть одинокий вихід в англійсько-американському союзі.

Сей союз не треба зараз брати за воєнний союз, і з нього не треба робити заключення, що Америка на случай заключення союзу з Англією піде проти Франції війною. Америка до війни не піде, бо до неї йти не буде потребувати. Вона може побороти Францію на спілку з Англією без вистрілу одної гармати. Простою фінансовою війною. Вистарчить, як долар буде коштувати 200 франків, щоби Франція муєла здатися, а до такого обезцінення французького франка вистарчить змови п'ятох американських фінансістів в Нью Йорку з п'ятьма великими банкірами в Лондоні.

Можливе се через те, що проти французької сили мілітарної стоїть в противагу її слабкість фінансова. Величезна частина її приходів іде на удержання французької армії. Французький державний довг росте з кождим днем. До недавно французький народ, якому міністри казали платити сі страшні видатки, ще вірив, що все заплатять Німець, але тепер вже Француз усе сумнівається. Коли французький народ побачить се як на долоні, тоді скінчиться французька гегемонія.

Скінчиться вона теж тоді, як Америка стане з Англією проти неї, а Америка зробить сей крок тоді, як вона переконається що наслідком французької мілітаристичної гегемонії на європейській суші Злучені Держави, що, то менше продають в Європу бавовни, міді, збіжжя, та всякого другого добра.

(Далі буде).

злії. Тож то властиво це діло, котре він розпочав. І до цього діла накликає нас: Вставайте і ходіть за мною! А що нам еще темно, не видно, тож він іде вперед і привічує нам дорогу. Кудиж він веде нас? Зараз довідаємося. Отворім лише очі і огляньмося накого себе а добачимо, де ми тепер і що коло нас дієся. А тоді легко зрозуміємо і добачимо, куди він (п. Карманський) веде нас і до чого хоче допровадити.

Здається нема такого, щоб не нарікав на біду. Куди глянеш, куди обернешся, всюди вчуєш голісінькі нарікання на біду. Кого хоч спитай: А що коло вас нового? — вчуєш лиш звичайну відповідь: «Стара біда тай тільки». Щож то має значити така відповідь? Певно нічо иншого, як це, що якими ми були до нині, такими лишаємося і на завтра. Як ми спали духово до нині, так будем спати і далі. І як були темні, так будем і далі бо нам так добре. Спитаєш: А як коло вас іде справа з Союзом? — Вчуєш таке: та де то з нашими людьми годен що зробити, коли один тигне до ліса, а другий до біса. — Ну, добре: але у вас засновано філію У. Союзу? — Ая; десь там сходяться! — А ви записалися? — Ні. — Чому? питаю. — Ну, та хто знає, що з того буде. Чи що буде чи ні, а то все давай, тай давай! А то, знаєте, нема звідки, нема грошей нізащо дати.

І на тім кінчиться вся мова і розмова. І майже кождий таке саме тобі скаже. Мені здається, що те все неправда. Пословиця каже: Як хто хоче вдарити пса, то бука знайде. То тільки викрути скупаря, котрому здається, що як він дасть на якусь добру ціль, то вже видасть все майно і йому не лишиться нічого. Або він жінки боїться щоби, не сварила, — або: волівбим випити то знаю, щом випив. А так що: от дай, тай тільки будеш видіти; значить — як в болото кинув. І кождий має стілько викрутів, що й на волівій шкірі не списавби.

Тепер вернімся до вище сказаних слів, якщо хочемо довідатися кудиб ми зайшли, як би пішли тою дорогою, котрою хоче провадити п. Карманський.

Ми допер жили в такій темноті, сказатиб ямі. І віддавна шукали способу, якби нам зцеї ямі вийти, щоби добачити світло, яким другі народи вже від-

не жити на світі, бо він не жие так, як лице для людини, а жие як робуча худобина.

Тепер вернімся до вище сказаних слів, чи ми вже пізнали, хто ми є і де ми є? Если ми вже пізнали, хто ми є і до якої народности належимо, тож суртуймося в товариства і єднаймося. В єдності сила і слава і воля. Як ми zorganizуємось всі, як один, тоді станемо сильні і не дамось нікому зломити. І аж тоді вийдемо з цієї темної ями і побачимо світло і пізнаємо, де ми є і хто ми є; і — аж тоді будемо могли сказати сміло, що ми стали на рівні з другими народами. Тоді не почуємо слова: «prolario burro» — а вчуємо слова похвали і признавня культурности нашому народови.

Отже Союз тільки й до цієї цілі стремить а не иншої. Бажає тільки, щоб ми стали під його прапором; а тоді не дамось так біти на славі і на кишені чужим народам, а особливо нашим ворогам. А у своїх також не розбудиться знеохота. Противно, будуть братися до більшої праці, бо будуть бачити, що є з ким, що нічого не пропадає марно. Тож не легковаймо собі так важної справи, як Укр. Союз. Вступаймо громадно в члени У. Союзу, а побачимо, що це не єсть такий тягар, як нам здається.

Не будь, дорогий земляче, тим скупарем, що на грошах вмирав і безвпинно говорив: Ай, гроші-ж, мої гроші...

І ти, чоловіче, що маєш лиху жінку, розкажи їй, що то за справа цей Укр. Союз, а будь певним, що як вона зрозуміє — нічого не скаже. — А і ти, що привик заглядати глибоко у скло, скажи сам до себе: Щож я маю з того, що до скла заглядаю? А собієть тобі зараз відповідь: Нічо більше, тільки страту. Страту гроша (бо той гріш більше не верне) страту часу, здоровля, а навіть і життя.

Отже най не лишиться ніодип Українець, що не належавби до Союзу. Бо лиш таким способом, на таких засадах можемо двигнутися з занепаду морального і матеріального. Тільки зрозуміти, а відтак охоти і згоди! А мені здається, що кождий зрозумів, що я написав. Тож до діла! Не оглядаймося на тих, що кажуть: Я аж тоді випишуся, як буду бачити на що. Такий тільки й тим викру-

З бразилійської преси

В столичній газеті «Correio da Manhã» (з д. 18, 6.) п. Осип Стефанович (Шнитко) у передовій статті п. т. «Збільшевицької Росії» оповідає за російською артисткою Іванною Павловною страхіття жовтневого державного перевороту (1917 р.) в Росії.

Зазначити треба, що це вже кільканихцята з цікавих статей п. О. Стефановича в цьому поважному журналі, одна з багатьох статей, якими шан. автор роз'яснює бразилійським читачам українську справу і польське насильство над укр. народом.

—«»—

В куритибській газеті «Gazeta do Povo» наш «приятель» адвокат (недопечений — прим. скл.) Накед з Прудентополя, лаючи свого противника п. дра. Флеурі, не пощадив і нас Українців всякими епітетами, як «ruthenada» і др. — Годилосяб це затишити нашим людям, тимпаче, що цей бутний Турок вже неодному витиснув з очей сльози, як напр. п. Іванови Шульганови, якого втягнув у непотрібний процес, що пожег трохи не півтретя кофта та й покінчився програюю п. Шульгана. Нехай-же не забувають цього наші процесовичі.

УКРАЇНСЬКА СПРАВА

Президія Народнього Комітету у Львові. Конституюче засідання Тіснійшого Народнього Комітету відбулося в суботу 26. мая о год. 5-ій по пол. в локалі редакції «Діла».

Головою Народнього Комітету вибрано одноголосно дра Володимира Охримовича. Заступивши голови вибрані: др Володимир Бачинський, о. пралат Тит Войнаровський і господар Гринь Тершаквець.

Генеральним секретарем вибрано дра Альфреда Говиковича, а в склад Секретаріату увійшли: проф. Михайло Галушчинський, дир. Сильвестер Герасимович, др. Іван Крип'якевич, інж. Юліян Павликовський, ред. Федь Федорців.

жуть довший час володіти централізмом з Варшави.

Чим покінчилися наради «Народнього Комітету»? Резолюції «Нар. Комітету» у Львові вказують на це, що в краю бере перевагу партія, що вдовольнилася автономією, себто добримі посадами. Чи народ є цієї думки, покаже найблища будучність. Уряд Петрушепча за ніяку ціну не обезславить нашого скривавленого вивольного прапору.

Шукають за тайним українським університетом у Львові. Польська поліція у Львові шукає від кількох днів через усіх своїх «пніцлів» за приміщенням українського університету. Труслив, перевертають, арештують, грозять і конфіскують, щоб унеможливити працю цієї наукової української інституції...

«Бровь і амуніція по всіх руских». Під таким титулом «Люд» сповідає, що «по ріжних селах руских» знаходиться чимало зброї, та пише, що в бобреччині в кількох селах найдено аж кількадесять крісів і чимало амуніції, а навіть «люфе арматніон».

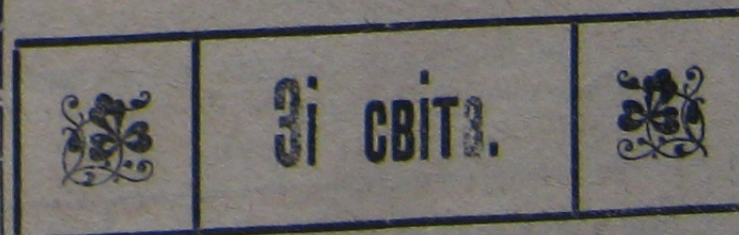
На злодію шапка горить...

БАЛЬ.

Заходом Драматично-Забавового Кружка Філії У. С. в Прудентополі відбудеться в Празник св. Апост. Петра і Павла 12. ц. м. в салі Народного Дому о год. 7. вечером великий баль, на який отсею дорогою запрошується всіх членів і Вп. Гостей.

Вступ для членів (мушин) по 1\$. для запрошених гостей по 2\$.

Грати буде мійська мунісіпальна музика.

НІМЕЧЧИНА. За одного долара треба заплатити 145.000 нім. марок.

— На шляху Ессен — Дортмунд заграбили Французи 170 паровиків і 2.000 товарних вагонів.

хоче провадити п. Карманський.
Ми допер жили в такій темноті, ска-
затиб ямі. І віддавна шукали способу,
якби нам з цієї ямі вийти, щоби доба-
вити світло, яким другі народи вже від-
давна пишуться. І не один вже приходив
і обіцявав, що нас випровадить, але на
дармо. Замість нам допомогти, ще гірше
нас побивали. Бо напр. що зробив доб-
рого для нас п. Микола Федюк? Нічого!
— Що зробив Козій? Те саме, що й
Федюк...

Оттаке показали нам наші минувші
освободителі. А щож сказати о чужих?
Чи не будуть вони брати приміру від
наших, кажучи, що з тим народом мож-
на зробити, що хотіти, бо той нарід тем-
ний і не має такого (інтелігенції), щоби
ним провадив. Отак, побивали нас і свої
і чужі.

Тепер, любі Земляки, зовсім инакше
мається річ. Тут нема пустих балачок,
— тут видко діло! Діло, котре якраз
відповідне і без сумніву правдиве й ко-
нечне потрібне. Тільки це одно може ви-
вести з цієї висше згадаюї ямі, показа-
ти нам світло і справити нас на добру
дорогу, котру витичив п. Карманський.
І цєю дорогою ми дійдемо певно до ме-
ти. Лиш послухаймо цього голосу, котрий
накликає, щоби вписуватися до У. С. у Б.
і горнімся до нього!

Не жахаймося, що до цього треба гро-
шей, ідім сміло, а побачимо, що з часом
ті гроші вернуться нам з процентом. Ці
гроші, які дамо при вписуванні до
Союзу і місячні вкладки, прийдуть в
скорі нам самим в користь. Подумає де-
хто: Та як се може бути: таж як я дам,
то звідки воно може до мене назад вер-
нутись, або привести який процент?

А я ручу, що вернуться! — Таж як?
А так. От послухайте.

Український Союз має на меті: 1)
щоби на кожній колонії засновалася фі-
лія У. С. у Б., котра має подбати, щоби
була школа, 2) читальня, 3) земельний
банк, 4) спілки торговельні.

Школа і читальня мають одно значі-
нне. В школі учимося читати, писати і
рахувати. Навчившись цього всего, ідемо
до другої школи, себто до читальні і у-
чимося пізнавати себе, свій нарід і свою
вітчину. В читальні знайдемо вказівки
до лучшего ведення господарки, в чи-
тальні пізнаємо, чи краще живється наро-
дам освіченим, чи не освіченим, бодай
ізза власного знеску. Не освіченому лучше

ного і матеріального. Тільки зрозуміти,
а відтак охоти і згоди! А мені здається,
що кождий зрозумів, що я написав. Тож
до діла! Не оглядаймося на тих, що ка-
жуть: Я аж тоді впишуся, як буду бачи-
ти на що. Такий тільки й тим викру-
чується, як йому сказати, чому не впи-
сався. Бодай ті, що почуввають себе Ук-
раїнцями та мають хоч крихіточку люби-
ви до нашого народу, бо тим самим буде-
мо могли много зробити для нього. (Про
се, яке добро в Союзі зможемо зробити,
напишу пізнійше). Нині хочу сказати
лиш се, що таку справу лишати в за-
недбанню, є великим гріхом. Ця справа
є найбільшим добром для нас Українців
в Бразилії! Ця справа є найбільшою ла-
скою від Бога, на яку ми не заслужили.
Однак — Бог може дати, Бог може і
відобрати. А тоді ми пропали.

Стараймося всіма силами, щоби Укр.
Союз в Бразилії розвинувся швидко і ое-
тав тревалим, не переривним. Бо від нас
це залежить!

Федір Прохиря.

Вера Гварані 25. 6. 1923.

З Аргентини.

В Зелений Понеділок дня 28. мая
кружок аматорський в Апостолес під у-
правою п. Олексія Сітарського дав пред-
ставлення «Ох, не люби двох». Другий
раз відіграно те саме представлення 3.
червня в вечер для мійської публіки.
Дня 10. червня відбулося знову те саме
представлення на колонії в Азарі.

Всі аматори відіграли свої ролі над-
сподівано гарно. Рухи відано дуже вір-
но, а проголошення зі зрозумінням річи.
Ролю Катарини віліграла дуже цікаво
п-на Бронислава Зубрицька, а ролю Мар-
цуні п-на Євгенія Вараницівна. Публіка
дуже вдоволена розходилася домів.

Ціле представлення з великою посвя-
тою приготував п. Олексій Сітарський,
місцевий дяко-учитель. Весь дохід при-
значено на укр. школу в Апостолес. Од-
но було б до бажання, щоби наш нарід
більше інтересувався представленнями і
як найбільше брав у них участь.

Олексій Сітарський обіцяв скоро при-
готовити ще одну штуку театральну. П.
Сітарському і молодому аматорському
кружковому як найкращих успіхів бажає

Учасник.

Альфреда Товиковича, а в склад Секре-
таріату увійшли: проф. Михайло Галу-
щинецький, дир. Сильвестер Герасимович,
др. Іван Крипякевич, інж. Юліан Павли-
ковський, ред. Федь Федоріців.

Югославянська преса про рішення Ради Амбасадорів.

«Narodna Polityka» з 5. мая мі-
стить статтю б. посла дра Янка Шімрака
п. т. «Внутрішні спори в державах ма-
лої антанті», в якій кається:

«Польща пішла найгіршим шляхом.
Поступованне теперішніх польських дер-
жавників супроти 9 мільонів Українців,
Білорусинів багато гірше, ніж те, що ро-
била колись царська Росія в Польщі ко-
зацьким кнутом. Польські державники —
се мегальомани й перфідні імперіялісти.
Що вони ребили прим. в Галичині за
австрійських часів? При допомозі австрій-
ських жандармів замикали українські
школи. Як великі земельні власники дер-
жали нарід в рабстві й то головно при
допомозі жидів. Хоча Поляки завжди
прокидалися добрими католиками, вони
вели найсоромнійшу нагінку на греко-
католицьку церкву і уніяцький обряд.
Вони найбільш винуваті, що не прийшло
до зєдинення церков, бо вони сю думку
компромітували. Те саме з більшим роз-
махом роблять вони в теперішній Поль-
щі. Від Німців навчилися Поляки кольо-
нізації і тепер у чисто українським краю,
Східній Галичині, поселюють Поляків.
Від Москалів навчилися козацьких наро-
вів і створили таку жандармську владу,
як рідко де на світі. На Українців іде
нагінка як на диких звірів. Старого вождя
й борця українського народу Роман-
чука переслідують як зрадника, Левиць-
кий мусить перебувати на еміграції, в'яз-
ниці переповнені українськими політिका-
ми й неполітиками. За війни Австрійці
замикали Українців у таборах як русо-
філів, а тепер польські влади замика-
ють їх як комуністів. У справі віри По-
ляки такі нетолерантні, що прогнали на
чужину гр.-кат. митрополита Шептицько-
го, а навіть хотіли його вбити в Амери-
ці. Від б. Австрії Поляки навчилися лу-
кавства, при допомозі якого вони вгово-
рили у Франції, щоби признала їм Сх.
Галичину всупереч постановам версаль-
ського договору. Сьогоднішні польські
державники є сліпі, коли думають, що
зможуть силою вдержати стільки мільонів
Українців і Білорусинів, і що змо-

НІМЕЧЧИНА. За одного долара тре-
ба заплатити 145.000 нім. марок.

— На шляху Ессен — Дортмунд загра-
били Французи 170 паровиків і 2.000
товарних вагонів.

— У Пассав (на границі Баварії і
Австрії) прийшло до боротьби між кому-
ністами і фашистами (націоналістами), в
якій була велика кількість ранених.

— Цілком слідами своїх учеників По-
ляків пішли учителі волі, рівности і бра-
терства Французи в Німеччині. Від 10.
січня до 2. червня вони прогнали з рід-
них хат 7.837 Німців, 11.151 осіб му-
сіло кинути свої оселі, 554 осіб аре то-
вано, 105 було суджених воєнними фран-
цузькими судами.

— В Айслебен в часі боротьби кому-
ністів з націоналістами згинуло 8 кому-
ністів, а 12 було ранених.

АВСТРИЯ. У Відні збирається конгрес
Ліги Народів, на якому має бути заступ-
лених 22 народи. Має обговорюватися
між иншим справа національних меншо-
стей.

РОСІЯ. Під натиском більшевицького
узяду російська православна церква прий-
мила новий григоріанський календар.

— З Москви доносять, що патріарха
Тихона випущено з тюрми після того,
як він погодився на більшевицький у-
ряд.

— З Москви доносять, що дочку ген.
Брусілова, гозовного вождя совітської ар-
мії страчено за те, що вона переховува-
ла перед більшевиками церковні скарби.

— В Москві дуже занепокоєні остан-
німи подіями в Польщі, а так само на
Україні і Литві. Всім ясно, що Франція
намагається забезпечити Польщі перева-
гу на сході Європи. В п. латі цього
вел. князя Миколи в Варшаві, любляца
Польщі, відбуваються наради, щоби з-
лити панованне більшевизму і посилити
на престолі вел. князя. Колиб це вдало-
ся, тоді прийшло б до заключення фран-
цузько-польсько-російського союзу і Фран-
ція добула б панованне над Європою.

Як би так жаба хвіст мала, то всю
траву виголичила б... Їх ще нічого не
навчив досвід і пізнання, що народи це
не худоба на ярмарку.

ПОЛЬЩА. Румунська королівська па-
ра вже «ушасливила» Пол шу є оім при-
буттам. Розуміється і ся гостини надвичай-
но «піднесе» польську марку «згору».

— Долар в Польщі коштує «тільки» 100.000 марок.

— Польські міністри вже посварили-ся і двоє з них, мін. фінансів Грабскі і мін. народної оборони, подалися до димей. — Щось не довго тревало по-друж-людовців з консервативами і клери-калами...

ФРАНЦІЯ. З Париза під датою 23. червня доносять про великі маніфестації комуністів на знак протесту проти ареш-товання товаришів. При тому були но-воякні конфлікти, в яких чимало осіб ра-ноно і арештовано.

ІТАЛІЯ. Ч мало місцевостей в око-лиці вулкану Етні загрожені лавою. Ко-роль і міністер публичних робіт поїхали на місце катастрофи. Цапа закликає до жертв для потерпілих; в римських цер-квах відбуваються молебні.

УГОРЩИНА. Поліція викрила новий великий заговор, що мав на меті поса-дити на престолі в Будапешті найстар-шого сина пок. короля Карла.

З Бразилії.

В сенаті обговорюють проєкт призна-ння жінкам право виборче.

— У Фюріанополіс вибухнула велика пожежа, якої жертвою впала епідеміо-ська палата. Шкоду обчислюють на 300 конт в.

— По обчисленням утримання кожло-го вильсованого рекрута коштує 444\$.

— Сутова комісія камари депутатів у Ріо займається справою ноти президен-та про інтервенцію уряду в революцій-ному рухові в Р.о Гранде. Нема надії справу поладити мирно. На великий ви-клик мають до цієї справи делегувати посла Фр. Вала дерес як мирового су-дю.

— Урядове зачинення виставки в Ріо відбулося 2. липня.

ВСІЛЯЧНА.

Королева Сіяму родом Українка. Тепе

20.000 свиней. Міністерство відмовило і тоді „самий“ Вітос інтервенував у преміє-ра Сікорського. Але Сікорський теж відмовив. Швидко потім прийшли заходи Вітоса в справі „творення польської більшости“ з рамени, якої він, Вінценти Вітос, мав ста-ти премієром. Криза тягнулася від тижнів і не видно їй було кінця.

Краківський „Ілюстр. Курер Цодзенни“ полемізує з „Хлопським Штандаром“, але не заперечує факту старань посла Вітоса у свинській справі, тільки хоче надати їм ха-рактер „суспільно-корисної акції“. На одному із засідань польського стороництва людово-го, була інтерпеляція у цій справі; Вітос назвав цілу історію „інтригою премієра Сі-корського“.

„Роботник“ кінчає досить широку статтю на тему „свині — причиною кризи“ рето-ричним запитом: „Незжеж криза має своє пражерело у свинському кориті?“

Оголошення.

ПОЗІР!

Уже прийшли замовлені Просвітною Сек-цією підручники шкільні і можна їх замов-ляти у Впр. О. Ігум. М. Шкірпана по ціні:

- 1. С. Черкасенко: Буквар — 1\$400
- 2. А. Крушельницький: Друга Читанка — 2\$600
- 3. А. Крушельницький: Третя Читанка — 3\$500.

Приймається оголошення до Календаря „Праці“ на рік 1924.

Проситься з оголошеннями спішитися, по-даючи текст оголошень і їх розмір (вели-чину).

Друкується і скоро появиться в розпо-дажі книжка П. Карманського:

ЗА ЧЕСТЬ І ВОЛЮ

збірник воєнних і боєвих поезій, перша на-ша поетична маніфестація нашого змагання до визволення.

Отсим подаю до відома Впов. Панів з р. 1899—1900, котрі хотілиб звільнити себе від війська, що досягнуть се, як негайно на-пишуть по інформації на адресу:

Romão Yaudochen — Rua Benjamin Constante — 104 Curityba.

ЗЕМЛЯ НА ПРОДАЖ.

В São João de Rio Claro є до спродан-ня 70 алькейрів доброї землі під uprawу. Земля віддалена 10 клм. від міста Пруден-тополіс.

За інформаціями зголошуватися до п.

НАЙБІЛЬША УКРАЇНЬКА ТОРГОВЛЯ В МІСТІ ІРАТІ

В. КОЗАКЕВИЧА

ПОСИДАЄ НА СКЛАДІ великий вибір різнородної матері, каземіри, пал, понші (плащі), готові убрання, капелюхи; знаряди рільничі і господарські, начинє кухонне і столове, товари споживчі, напитки краєві і заграничні, різнородні диточі забавки і проче, що тільки входить в обсяг купецтва.

КУПУЄ пшеницю, жито, ячмінь, кукурузу, фасоль, горох, герву-матте, шкіри, віск, масло, яйця і інші продукта кольоніяльні.

Wlademiro Kozakevitch

Iraty — Адреса тлгр.: «Kozak» — Paraná

УКРАЇНЬКА ТОРГОВЛЯ

ОЛЕКСИ МАРТИНЦЯ

Прудентополіс — Лінія Іваї

Отсим поручаю місцевим Українцям і доколичним мій склеп заосмо-трений в різні річи, корінні і напитки, як: мука національна і арген-тинська, цукор білий і маскавіньо, цукорня, риж, хміль, свічки стеа-ринові, сіль мелену і грубу, кава мелена і зернятами,

Консерви — сардинки, гоубаду, оселедці в лятах, компоти, як: аба-каші, пески, оріхи кокосові, сунці, фіґи, амиші і інші;

НАПИТКИ КРАЄВІ — як: моретіяна без сумніву справедлива, лі-кери, фернет, біттер, пиво ріжних марок, вино натуральне і перепаро-ване, спиртус 40 градусів, коніак, агварденте;

ЗАЛІЗНЕ НАЧИНЄ КУХОННЕ — ровдлі, баняки вaresчки, ложоч-ки, ножі з доброї стаалі і інші РІЛЬНИЧО-ГОСПОДАРСЬКІ ЗНА-РЯДИ, як: цъвяки-фойсеп, ризкалі, завісеп, дріт колючий, дріт до цві-ток, серпи, сапи, бомби металегі, а вкінці РІЖНІ ДРІВНІ РІЧИ — як: кошики, зеркала, паста до черевиків, переп, гвоздики, галочки мушкательові, сода до мила, бікарбонат, шітки до підлоги і коней, спта, зошити, пера, олівці, таблички, ризки, атрамент, сірка, сірники, відерка до води, згребла, школятири, і. т. д.

КУПУЮ і ПРОДАЮ: герву, віск і інші продукта кольоніяльні. ПОРУЧАЮ рівнож свої виробн масарські — ковбаси, салами, смалець, солонину — а все те по приступних цінах.

Заходіть сюди а будете задоволені.

З поважаннем

ОЛЕКСЯ МАРТИНЕЦЬ

КУПИ НЕ КУПИ — А ПОТОРГУВАТИ МОЖНА

КУПИ НЕ КУПИ — А ПОТОРГУВАТИ МОЖНА

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ В ПРУДЕНТОПОЛІ!

Перший український лікар

Др. ІВАН ЛЕХ (МОЛОДШИЙ)

Бувший асистент славного лікаря і професора уні-

Residência

arvalho

Королева Сіаму родом Українка. Теперішній король азійської держави Сіаму зветься Чекрабон, а його жінка родом Українка з Полтави, зветься Олена Хижнякова, дочка інженера Хижняка, що в 1912 р. жив в Києві. Тим же вчився у військовій школі молодий князь Чекрабон, який закохався в молодій гімназистці Олені і оженився з нею.

Столицею Сіаму є Бангкок, приморська пристань, що має 630.000 населення, електричне світло, трамвай і канали. Населення маляйської раси, але по містах перебувають китайці, що мають в своїх руках промисл і торгівлю. Європейців там мало. Населення займається управою рису та бавовни, яку вивозять в світ.

Українці на острові Куба. Т-во „Українська Бесіда“ у Львові одержало від п. Дм. Сидлецького інформації про життя Українців емігрантів на острові Куба, з яких довідуємося, що в Гавані, столиці Куби, перебуває тепер до 500 наших емігрантів, які живуть з праці рук. Плата за роботу, яку одначе не все можна дістати, виносить від 1 до 2, а найбільше 3 долари денно. Наплив робітників з Галичини, Еспанії, Італії та безліч Жидів з Росії з дня на день погіршує положення. Виїхати до Америки можна тільки по році. Хто не знає еспанської мови і не має матеріальних засобів, тому живеться тут дуже тяжко. Тому треба бути остерегти всіх перед легкодушним виїздом на Кубу. В Гавані нема ніякої української організації. Нема тут ні українських книжок ні часописів, тому Українці — переважно молодь — заручують скоро національну свідомість. Американські Українці повинні оснувати бодай читальню для тих нещасних, відірваних від краю людей, щоб охоронити їх від винародовлення. Це тим більше потрібне, бо Куба є тепер базою, через яку наші емігранти по році переїзять до Америки.

Вітос і свині. Варшавська польська соціалістична газета „Роботник“ (центральної організації польської партії соціалістичної) з 12 мая с. р. стверджує за „Хлопським Штаном“ даром, органом посла Путка, що вістка про те, начеби відмова ген. Сікорським послови Вітосови на вивіз свиней була причиною соймової кризи, — є дійсно правдивою.

Вітос старався продати на вивіз 20.000 свиней. З цієї суми за відмову рішив платити уряд Сікорського. Тепер уся „свинська афера“ вийшла наверх. Спочатку цього року зголосилась у Варшаві делегація „Малопольського Товариства Рольників“, із заступником голови товариства, якого головою є саме лідер польського стороництва людей г. Вінченці Вітос. Делегація предлала в інтересу торгівлі і промислу цілий меморіал, якого коротким змістом було: видобути дозвіл на вивіз

В São João de Rio Claro є до спродання 70 алькерів доброї землі під uprawу. Земля віддалена 10 клм. від міста Прудентополіс.

За інформаціями зголошуватися до полк. Івана Леха в Прудентополіс.

Фазенда „Кандой“, власність Фріца Вернек — віддалена 15 миль від Гварапуави над рікою Ігвасу єсть до розпродання на шакри — Продається за готівку по 50\$000 за алькер землі, а на сплату по 60\$000 31— 12

ПОЗІР УКРАЇНЦІ В ДОРІЗОНІ Посідаючи довголітню практику інженерську, поручаюсь отсим до услуг шан. колоністів цієї місцевости, а також і других осель, коли хочете справдити свою межу, або відновити цілий помір, удавайтесь з повним довірею до свого землеміра Українця Теодора Сливинського в Дорізоні. 4—28

Купуйте насінне!

Михайло Іванків

Одержав новий транспорт найлучшого американського насіння, яке якраз вдається найкраще в нашій бразилійській підсопню і продає по дуже низькій ціні, бо лише по 150 реїсів за пачку.

Крім сего поручає рівнож по дуже зниженій ціні свій виріб найтрьивкішої обуви, і великий склад різнобарвної та найдобірнішої матерії, машин до шиття, кухонного начиння і всяких інших найпотрібніших залізних виробів.

Приходіть і переконайтеся з правдивим поважаннем Михайло Іванків.

Прудентополіс.

ЕКСПЕДИЦІЙНИЙ ДІМ

Сильвестра Доняка

Всякі експедиції товарів, що переходять через Іраті, відбираю зі стації і пересилаю на місце призначення за умірковане винагородження.

Сильвестер Доняк, Іраті.

Др. ІВАН ЛЕХ (МОЛОДШИЙ)

Бувший асистент славного лікара і професора університету при великій шпитали S-ta Casa як також Instituto de Protecção e Assistencia a Infancia do Paraná.

Лічить всякі недуги так внутрішні як і зовнішні. Для бідних ординує даром.

Українці! спішіть у всіх ваших долегливостях до свого лікара Українця, перед котрим своєю мовою можете докладно висказати що Вам бракує.

Резиденція: Prudentópolis

Rua Major Carvalho

BEBAM AS CERVEJAS DA ATLANTICA

CAIXA POSTAL 246.

TELEPHONE 454.

Atlantica

Luzilana

Curitibana — Porter

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ ПРОДУКТА ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А. (ул. Ігвасу — Куритиба)???

ПИВА

ЯСНІ: Атлантика, Люзитана, Гамбург, Куритибана, Паранаєсе; ТЕМНІ: Мюнхен, Кульмбах, Демократа, Портер.

НАПИТКИ:

Атлянта, Більц, Вода Столова, Женжібре; ГАЗОЗИ: з Цитрини, Абакаші, Малин, Помаранч, Содова вода.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду скількість ячменю і платимо найлучші ціни! Роздаємо також насінє ячменю за контрактом і продаємо вибране насінє ячменю.

Сухі дріжджі Атлантики є найлучші і економічні.

Одинокий склад нашої пивоварні у Прудентополіс в домі п. М. Козловського.

Cervejaria „Cruzeiro“

Одна з першорядних пивоварень в Куритибі — поручає Ви. пп. Купцям з провінції пиво власного виробу по найдешевших цінах, як: «Cruzeiro», «Pilsen», «Pomba», «Eseurinha» і инше.

КУПУЄ до власної солодівні ЯЧМІНЬ у ріжній скількості і платить найвпшу ціну.

CURITYBA — Caixa Postal 180